

Emlékpark Micskén

„Kevés olyan közösség vagy település van kis Erdélyországunkban, mint az érmelléki Micske, melynek örökségét úgy kutatják, tárják fel és raktározzák, mint éppen az övét. Ebben a munkában osztatlan szerepet vállalt a falu református közösségének lelkesze, Gavallér Lajos nagytiszteletű úr. Évek óta szent kötelességének tartja, hogy kutassa és közkinccsé tegye azt az ismeretet, melyet rájuk hagytak elődeik” – írja Veres-Kovács Attila a *Micskei Füzetek* 12. számának bevezetőjében.¹ Gavallér Lajos helytörténeti kutatásairól, eddig megjelent könyveiről (a *Micskei Füzetek* sorozatként) már beszámoltunk.² Az azóta eltelt időszak folyamán Gavallér Lajos újabb könyveket jelentetett meg, melyeknek ismertetése, méltatása joggal megérdemelné a figyelmet, már csak a helytörténeti témakörök sokszínűsége miatt is, de a 15. szám (*Micske méltó öröksége*) témája, megjelenésének szükségszerűsége, fogadtatása, és azáltal, hogy egy igencsak nagy horderejű helybeli eseménynek vált az írásos kiegészítőjévé, megérdemli a részletesebb bemutatást.

Micske több évszázados történelmének kutatása, feltárása közben Gavallér Lajos számos olyan kiemelkedő személyiséggel találkozott „*akik itt vannak eltemetve, de nyughelyük ma már ismeretlen [...], akik itt születtek, de máshol vannak eltemetve, és akik máshol születtek, de itt éltek és haltak meg*”.³ A 2011-es év elején merült fel az a gondolat, hogy a falu valamelyik, arra érdemes pontján emléket állítsanak, az említett szempontok alapján a település neves személyiségeinek. Így született meg egy emlékpark létesítésének a gondolata. Az emlékparkot végül a falu központjában Berecz István mérnök tervei alapján, Tripó István polgármester hathatós támogatása és Romocea Remus munkálatai nyomán 2011 őszére sikerült megépíteni.

A kiválasztott húsz személy Micske történetének utóbbi 550 éve során a magyar történelem kiemelkedő korszakainak olyan reprezentánsai voltak, akiknek tevékenysége messze túlnőtt a szülőföld, olykor Bihar megye határain is, országos szintűvé vált. Éltek, tevékenykedtek és példát mutattak a reneszánsz, Erdély aranykora, a Rákóczi szabadságharc, a reformkor, az 1848-49-es forradalom és szabadságharc, a kiegyezés utáni „boldog békeidők”, a két világháború és végül a XX. század utolsó felének idején hősiességből, emberségből, kitartásból, szülőföldhöz való töretlen ragaszkodásból. Neveiket az emlékparkban elhelyezett márványtáblákra vésték fel; rövid életrajzukat, pályafutásukat és tetteiket a már említett könyvecske (*Micske méltó öröksége*) tartalmazza, ennek alapján mutatjuk be őket időrendi sorban.

A sort *Imre diák* nyitja meg, aki 1451-ben iratkozott be Henricus néven a bécsi egyetem kurzusának második félévére 4 garast fizetve.⁴ Őt követi *Zólyomi Dávid* (1598–1649), Bethlen Gábor bizalmi embere, Erdély főkapitánya, akit 1649-ben, feleségét, iktári Bethlen Katát később a micskei református templomban temették el.⁵ *Kállai István*, aki 1705-ben zászlótartó volt a kuruc hadban Bóné András mezei lovasseregében. *Baranyi Gábor* (1713–1775) templomépitő, bihari követ az alsótáblán. Az általa épített micskei római katolikus templom kriptájában temették el. *Miskolczy István* (1758–1841), kinek jelentős zálogbirtoka volt Micskén és környékén. Ő szervezte meg elsőnek a faluban az ingyenes iskoláztatást, alapítványának tőkéből fedezték a tanulók tandíját. Kriptája ma is áll a református temetőben. A falu általános iskolája az ő nevét viseli.

Baranyi Lajos (1796–1851) honvéd, *Baranyi Félix* (1802–1856) honvéd százados. Mindketten Micskén születtek. Az utóbbit a fegyverletétel híre 1849. augusztus 23-án Zsibón érte, innen szökött haza. *Miskolczy Károly* (1809–1870) nemzetőr, országgyűlési képviselő (bárándi körzet 1848, majd

¹ Kenyérkereset Micskén – kereskedelem, ipar és foglalkozások. *Micskei Füzetek* 12. Micske, 2009.

² Honismeret 2009/3.

³ *Micske méltó öröksége*, 3.

⁴ *Tonk Sándor*: Erdélyiek egyetemjárása a középkorban. Bukarest, 1979. 241.

⁵ *Szalárdi János*: Síralmas magyar krónika. In: Erdély öröksége. Bp., 1941. V. 17.

margittai körzet 1861), a helynévkutatás és helynév-történetírás bihari üttörője. Micskén temették el, szülőházán a hálás utókor emléktáblát helyezett el az emlékpark felavatásának napján. *Tornyosy Ferenc* (1817–1865) gyógy- és műtőorvos, 1848–49-ben alorvos az egri katonai kórházban. 1850-ben Micskén telepedett le, ő volt a falu első orvosa. *Baranyi Ágoston* (1818–1894) Micskén született, 1865–75 között a margittai körzet országgyűlési képviselője (Balközéppárt), 1876–1888 között Szilágy vármegye főispánja, Zilah város díszpolgára volt. *Papp László* (1819–1881) Micske szülőtte, honvéd százados. Előbb a második bihari nemzetőr-zászlóaljban harcolt, majd átlépve a honvédséghez, a 31. zászlóaljban, mint főhadnagy, később pedig, mint százados vett részt az erdélyi harcokban.

Baranyi Ferenc (1821–1898) honvéd főhadnagy, Micskén született. Tagja az egyik, Vasvári Pál vezette bihari szabadsapatnak (Rákóczi-csapat). Szemtanúja volt a Havasnagyfalu melletti mérszárlásnak. A kevés megmenekülő között volt Baranyi Ferenc is, de Vasvári Pál ott halt hősi halált több társával együtt. A megmenekült főhadnagy később országgyűlési képviselő lett. *Szilágyi Ferenc* (1822–1900) Kossuth Lajos miniszteri fogalmazója, bizalmas embere a szabadságharc idején, annak bukása után hazai földön bujkált, míglén Micskén telepedett le, mint francia tanító a Baranyi családnál, váradi törvényszéki bíróként ment nyugdíjba. *Baranyi Miklós* (1825–1899) honvéd főhadnagy, Micskén született, előbb a bihari nemzetőrségben, majd a szegedi 3. zászlóaljban szolgált. Ott volt a világosi fegyverletételnél, minkeutána a környéken bujkált, később Debrecenben volt tanácsnok. Szülőfalujában temették el. *Morvay Károly* (1827–1921) honvéd, aki 94 éves korában halt meg Micskén, mint „48-49-es honvéd”. *Herpay József* nemzetőr, a Miskolczy család nevelőjeként lett nemzetőr 1848. október 31-én, hazatérve ő és utódai a faluban éltek több mint száz évig.

Baranyi Ödön (1851–1919) országgyűlési képviselő, Micskén született, Budapesten volt ügyvéd, 1881-ben a margittai kerület országgyűlési képviselőjének megválasztották (Szabadelvű Párt). Jókai Mór megírta róla, hogy a parlamentben mindig fekete atillában jelent meg. *Baranyi László* (1869–1942) Micskén született honvédezredes, elvégezte a Ludovika Akadémiát, az I. világháborút előbb a déli, majd az erdélyi fronton harcolta végig. 1937-ig élt Micskén a családjával.

Lakatos Sándor (1919–1944) az Arany Vitézségi Érem kitüntetettje, Micskén született Lakatos Sándor és Benedek Erzsébet gyermekeként. 1940-ben vonult be katonának. A keleti fronton számos német és magyar kitüntetésben részesült vitézségéért. Mint a 35. gyalogezred tizedese érdemelte ki és kapta meg az Arany Vitézségi Érmét (melyet 1939–45 között csupán 39 legénységi állományú magyar katona kapott meg). 1944 áprilisában esett el a keleti fronton.

Az emlékpark huszadik megnevezettje *Balogh Péter* (1920–1994) szobrászművész. Micskén született, szülei Balogh Lajos és Diósadi Róza voltak. A micskei iskola elvégzése után Nagyváradon volt ipari tanuló. Itt figyeltek fel tehetségére, 1941-ben a Nagybányai Művésztelep, majd a Budapesti Iparművészeti és utóbb a Bukaresti Képzőművészeti Főiskola szobrászati szakának hallgatója. Ez utóbbi főiskola szobrászati tanszékén is tanított. Egyéni kiállítások, művészi érmek és köztéri szobrok hazai és külföldi jelenléte, elismertsége tette nevét ismertté a képzőművészeti világban. 2007 óta szülőfalujának művelődési háza az ő nevét viseli.

Az emlékparkot 2011. október 2-án nagyszabású ünnepség keretében avatták fel. A nagyszámú közönségnek a parkot annak megálmodója, Gavallér Lajos mutatta be. Kelemen Hunor, az RMDSZ szö-

Az emlékpark

vetségi elnöke, kulturális miniszter beszédében többek között azt hangsúlyozta ki, hogy „Az a közösség, mely a múltra építi jelenét, és innen tervezi jövőjét, az életképes közösség. Összeköti a közös múlt, a közös nyelv és a hit”. Cseke Attila szenátor, valamint Szabó Ödön, az RMDSZ Bihar megyei ügyvezető elnökének méltató beszéde után a nemzeti színű szalagot Kelemen Hunor és Tripó István vágta át. A parkot annak római katolikus és református szertartás szerinti megszentelése, megáldása után a jelenlévők nagy érdeklődéssel járták körül.

Micske a kollektív emlékezés olyan parkjával gazdagodott, amely a maga nemében nem ismeretlen ugyan,

mint létesítmény (habár az emlékpark fogalmát nem ismeri a magyar értelmező kéziszótár 1978., 2000. és 2011. évi kiadása), nem sok van belőle az egész Kárpát-medencében. Ismereteink szerint a meglévő legtovábbja a magyar történelem egy-egy sorsfordító eseményéhez kötődik inkább, míg a micskei a helység utóbbi 550 évének nyitott történelemkönyve, mementója a sors által kijelölt, vagy utóbb választott szülőföldhöz való ragaszkodásnak, a fenn- és megmaradásért folytatott évszázados küzdelemnek és méltán megérdemlik az utókor tiszteletét. Felavatása óta a park igencsak látogatott, a helybeliek ismerős családneveket, olykor közeli vagy távoli rokonokat, netalán ismerősöket fedeznek fel, míg a Micskére látogatók egy Árpád-kori magyar település utóbbi több mint fél évezredes történetének jelentősebb személyiségeiről nyerhetnek információkat. A park a falu szabadtéri megemlékezéseinek, ünnepségeinek a színhelyévé is vált, méltóbb helyet március 15-e megünneplésére találni sem lehetne.

Micskén már készül az a tájház – közel az emlékparkhoz –, ahol bemutatásra kerülnek a település egykori életét szemléltető, még fellelhető kiállítási tárgyak több teremben (régii szoba-konyha, szövés-fonás, szöttek, szőlőművelés, hajdani fotók a faluról, annak lakóiról). Gavallér Lajos távolabbi tervei között szerepel, hogy kötetbe foglalja az idők folyamán Micskéről elszármazott hírességeket, azok tevékenységét, elért eredményeiket.

Kovács Miklós

Emléktábla-avatás Dombóváron

Két évfordulót ünnepelt emléktábla-avatással 2012. június elsején a dombóvári Illyés Gyula Gimnázium. Fél évszázada alakult meg itt Tolna megye első honismereti szakköre és 35 éve nyitott meg az iskola múzeuma.

A Gimnázium alagsorában, az egykori múzeum előtt elsőként az iskola diákjai adtak műsort június elsején délután verssel, prózával, zenével és énekkel. A műsort Pappné Farkas Gabriella és Gyarmati Gyöngyi tanárnők állították össze. Majd az egykori szakkörrel és az iskolamúzeumról Sinyi Zsolt által készített filmet tekintették meg a meghívottak. A filmen archív felvételen beszélt néhai dr. Szőke Sándor szakkör- és múzeumalapító. A közelmúltban rögzített kockákon özvegye, a múzeum kialakítását segítő Szőke Sándorné az iskolai és a városi honismereti és múzeumi munkára emlékezett. Kiemelte, hogy bár az iskolai helytörténeti tevékenységet néhai férje doktori disszertációja indította el, az korántsem volt öncélú, hiszen tankönyvekből meg nem ismerhető tudást közvetített. Tanulóik két környékbeli ásatáson is részt vettek, amely sokukat indított arra, hogy a régészetet válasszák hivatásul. Csizmadia Éva egykori diák a '70-es évek elején az attalai lakodalmi szokások témakörében végzett kutatásait idézte fel. A munkában nagy segítségére volt Szőke tanár úr. Bosznai József, a gimnáziumi rajztanára az egykori iskolai kiállítás anyagát és a berendezéssel kapcsolatos munkákat elevenítette fel. A dokumentumfilm végén látható archív felvételen Szőke Sándor számolt be arról, hogy – látván a 2001-ben elindított városi helytörténeti gyűjtemény létjogosultságát – 2005-ben a gimnázium akkori igazgatója átengedte az iskolai gyűjteményt az intézménynek.

A filmben elhangzottakat Szőke Sándorné egészítette ki. Elmondta, hogy a hatvanas évek pedagógiájában meghonosodó új látásmód nyomán országos mozgalommá vált a honismeret, amely a szülőföld szeretetét erősíti meg. Az 1970-es években Dombóváron felmerült az igény, hogy ne csak helytörténeti gyűjtés legyen és publikációk szülessenek, hanem múzeum is nyíljon meg. Először egy Kodály-szobát szerettek volna létrehozni, amihez négy helyiségre volt szükségük. Addigra már megvolt a vasúttörténeti gyűjtemény és a faragók tábora is élénk mozgalommá vált. De akkor ezek a tervek meghíúsultak. Az alapítás az egység, az összefogás időszaka volt. A diákok megtanulták szeretni lakóhelyüket, elsajátították a gyűjtőmunka és a dolgozatkészítés fogásait. Tanulásként említette az alapító özvegye: „*Mert aki gyűjt, megőrzi, megbecsül, az nem csak magának szerez pillanatnyi örömet, a közösséget szolgálja, a jövőt készíti és annak értékeit, örökséget hagy*”. Mit hagyott ez az iskolai mozgalom örökül? – tette fel a kérdést. Az iskolamúzeum üzenete: az értékeket őrizni, továbbvinni kell. Siker, hogy ennek szellemében kialakult a városi múzeum igénye, a helytörténeti munka az iskolakapun kívülre is kiterjedt. Ennek nyomán pedig 1984-ben megalakult a Városszépítő Egyesület. A szervezet értékképző szerepe nemcsak a városi múzeum létrehozásában, hanem a gimnázium seccói történetének feltárásában, és az öregdiák szövetség segítségével az iskola bejárata feletti címeres korona visszaállításában is megnyilvánult.

Révész László, a Szegedi Egyetem tanszékvezető egyetemi docense, az iskola öregdiákja felidézte, hogy 35 évvel ezelőtt szinte napra pontosan állt ugyanazon a helyen Rosner Gyula szekszárdi régész, és

köszöntőjét azzal kezdte: „Én egy sokkal nagyobb múzeumból érkeztem.” Azoknak a diákoknak, akik részesei voltak a gyűjtemény múzeum má formálásában, az iskolai volt a világ legnagyobb múzeuma. Olyan tanáraik voltak, akiktől megtanulták a történelem szeretetén túl a tárgyak megbecsülését, az azokkal való bánásmódot, a kiállítás-rendezés mesterfogásait. Ha nem becsüljük meg a régiek által használt dolgokat, sivár jövő vár ránk – mondta a professzor. Dombóváron ezt ismerték fel a gimnázium egykori tanárai, a helytörténeti kör aktivistái. Révész László szomorú tényként említette, hogy manapság olyan vidéki múzeumoknak a léte került veszélybe, amelyek a polgárok akarata nyomán jöttek létre és generációkat neveltek értékteremtésre és értékmegőrzésre. Kifejezte, mennyire hálás azért, amiben annak idején része lehetett a gimnáziumban, amely nélkül valószínűleg sohasem lett volna régész.

Kaczián János, a Tolna Megyei Egyed Antal Honismereti Egyesület elnöke, a fél évszázaddal ezelőtt mozgalommá terebélyesedett honismeret lényegét fogalmazta meg, említést téve annak Tolna megyei művelőiről. Majd bejelentette, az általa képviselt egyesület emléklappal tiszteleg az előtt, hogy az Illyés Gyula Gimnázium Tolna megyében először alakított diák honismereti szakkört és annak folytatásaként iskolai múzeumot. Kiemelte, mindez köszönhető volt az országosan ismertté lett helytörténészeknek, Szőke Sándornak és mindenkinek, akik pártolták, fontosnak tartották és felkarolták a helyismereti és a helytörténeti tevékenységet, felismerték a honismeret jelentőségét. A megyeiével egyetemben a Honismereti Szövetség emléklapját is Szenyéri Zoltán igazgatónak átnyújtó Kaczián János végül azt kívánta, hogy a gimnázium továbbra is legyen otthona a honismereti tudás terjesztésének.

Az évfordulós rendezvény zárásaként Szenyéri Zoltán előbb leleplezte az egykori iskolai múzeum bejárata előtt elhelyezett emléktáblát, majd a Dombóvári Helytörténeti Múzeum és a Gimnázium közös iskola- és múzeumismereti tojóját kitöltő diákok közül sorsolás útján kiválasztott szerencséseknak nyújtott át ajándékokat. Az ünnepséget követően a vendégek közül többen – köztük a későbbiekben az iskola és a Helytörténeti Gyűjtemény tárgyi emlékeivel férje oldalán megismerkedő Illyés Mária, Illyés Gyula leánya – részt vettek a házigazdák által biztosított vendéglátáson és beszélgetésen az iskola könyvtárában.

Cserveni Gábor / www.infodombovar.hu

Huszonöt éves a zsámboki Tóth-alapítvány

1987 júniusában született meg ez a dokumentum a boldog zsámboki-kóróstanynai éveinkre emlékezve a „*a zsámboki nép iránti tiszteletünk és szeretetünk maradó emlékeként azon tanulók jutalmazására, akik jeleskedtek Zsámbok község jó hírnevének öregbítésében, főként a helytörténeti munkában, a helyi hagyományok ápolásában, a község kulturális értékeinek megőrzésében, gyarapításában*” – olvasható a bevezetőben. Az alapítványt Dudás Józsefné iskolaigazgatóval együtt irtuk alá, a községi vezetés részéről Kókai Zoltán tanácselnök támogató egyetértésével. A gazdag honismereti-helytörténeti hagyományokkal büszkélkedő községünkben, ahol már az 1930-as években virágzott a *Gyöngyös-bokréta* és egyedülálló *falumúzeum* létezett, sokan felismerték ennek a kezdeményezésnek a jelentőségét, és buzdították, segítették a gyerekeket a kutatómunkára, a kis pályázatok megírására. Ennek eredményeként az elmúlt 25 év alatt 142 tanuló 241 dolgozatot készített, amelyeket a témához kapcsolódó rajzokkal, fényképekkel tettek még szemléletesebbé. Jó néhány gyerek több munkát is készített. Ilyen szorgalmas pályázók voltak pl. a *Boda*, a *Solymosi* és a *Hrágyel* család gyerekei, vagy a *Hudobalányok*, illetve *Balogh Enikő*, *Kakucska Csilla*, *Urbán Petra* és még hosszan lehetne sorolni a neveket.

A megírt témák rendkívül sokfélék, a község lakóinak múltbeli emlékeiről és jelen életéről: személyes családi emlékek, történelmi események, egykori és mai mezőgazdasági munkák, népművészeti, építészeti alkotások, vallási szokások, kulturális tevékenységek, stb. Külön is említésre érdemes a község 2000. évi teljes körű „feltérképezése”, a mai életkörülmények bemutatása és sok egyéb helyi jellegzetesség ismertetése. Ez a hangyaszorgalommal összegyűjtött gazdag ismeretanyag az alapítványi kezdemény nélkül örökre elveszett volna, így viszont a *község írott emlékezeteként* megőrződik a jövő számára.

A gyűjtőmunka során nemcsak az elődök nehéz életviszonyait ismerték meg a gyerekek, hanem azok átéltöit, családjuk idősebb tagjait is, és így megerősödtek a nemzedékek közötti pozitív érzelmi kapcsolatok, nőtt az idősebbek tisztelete, megbecsülése is, ami ebben a hajszás világban a család, a zsámboki identitás, a kipróbált erkölcsi értékeink erősítését és gyökereink ismeretében a nemzetnevelést is hatékonyan szolgálta! A felnőtt segítők szerencsére népes csoportjából név szerint is illik megemlíteni *Mayer Ferencné* egykori szakkörvezető-tanárt, *Györéné Guszti nénit*, a helyi népművelés ve-

zetőjét, *Szigetiné Simon Rozália* és *Lázárné Both Mária* osztályfőnököket, a mesélőkedvű helyi lakosok közül pl. *Soós Vera* néni, és köszönet illeti mindazokat, akiknek nevét a pályamunkák őrzik.

Az idén megújult alapszabállyal működik tovább az alapítvány, amelynek kuratóriumi elnöke *Szigetiné Simon Rozália* iskolaigazgató, tagjai pedig *Holló Ilona* polgármester és *Lapu Márta*, az iskolai osztályfőnöki munkaközösség vezetője. Az alapítvány a következő években is meghirdeti a pályázatokat, amelyeket elbírálás után a tanév végén jelvényt, oklevéllel és némi pénzzel ünnepélyesen jutalmaznak. Az értékes honismereti anyagot a szakszerű megőrzés végett folyamatosan átadjuk a Pest Megyei Levéltárnak, ahol minden érdeklődőnek rendelkezésére áll a *zsámboki Tóth-alapítvány* honismereti gyűjteménye.

Tóth József

A Magyarország Felfedezői Szövetség Hagyományőrző és Vezetőképző tábora

Sárospatak, 2012. július 29 – augusztus 6.

Immár huszonegyedik éve álltunk meg a szövetség Nemzeti Hármashalma előtt, hogy a hagyományainkat követve minden felfedezőnk személyesen nyissa meg a tábort. Ez úgy történik, hogy a szülőföldjéről hozott maréknyi földet a halmok egyikére hinti, bemutatkozik, s elmondja, hogy mely nevezetes helyről hozta földjét. Ilyenkor mindenki ráfigyel, ő a nyitónépnep főszereplője. A Hármashalom egy kicsi Magyarország. Aki földet adományoz, a hazához kötődésének aranyfonalát varázsolja szívébe. Több felfedezőnk gyönyörűen fogalmazta meg gondolatait a szülőföldjéről, az anyanyelvéhez fűződő érzéseiről. Ők Széphalmon, a Magyar Nyelv Múzeumában olvasták fel írásait. Vállomásaik felkerültek a múzeum honlapjára.

Árpádházi Szent Erzsébet szobránál még az egész tábor együtt hallgatta meg a Sárospatakon született királylány legendáját. Utána kis csapatok indultak a város nevezetességeinek felfedezésére. A szabadságharc pataki diákhőseinek szobránál találkoztunk, ahol megemlékeztünk a hős fiúkról. A város nevezetességeivel a következő napokban még tovább gyarapodtak megtalált kincseink, de felfedezőink már e naptól kezdve elgondolhatták, hogy mi lesz a sárospataki nemzeti örökségük, amelyet próbálapjukon is megőrizhetnek.

„*Találkozás*” *Rákóczi*val. 1703-ban egy pásztorbotba rejtett levelet vittek a felkelő magyarok a bujdosó Rákóczihoz. Hazahívta a nemzet, hogy álljon a szabadságharc élére. Felfedező csapataink megtalálták, megfejtették a titokot üzenetét, s vítezi próbák teljesítésével jutottak el Rákóczihoz, aki seregébe fogadta az akadályokat leküzdő kurucokat.

1709-ben a sárospataki vár lovagtermében II. Rákóczi Ferenc ifjakat, gyermekeket fogadott be csapatába, a Nemes Ifjak Társaságába. Az avatásról hiteles dokumentumok számolnak be. Szövetségünknek is vannak nemes ifjai, s többen teljesítették a Rákóczi tiszti próbát. Avatásukat ugyanabban a lovagteremben rendeztük meg, úgy, ahogyan egykor történt. A Rákóczit felidéző ifjú ugyanúgy avatta fel nemes ifjait, Rákóczi tiszteit, mint egykor a fejedelem. A zászlót a történelmi évfordulón a város adományozta szövetségünknek. Jó érzéssel hallgattuk Mátyus Ilona erdélyi csapatvezetőt, aki felidézte a Kolozsváron tartott megemlékezésüket a Nemes Ifjak első avatásáról.

Zarándokútra indultunk Borsiba, a fejedelem szülőhelyére. Az erdélyi Hármashalu felfedező csapatának tagjai Zrínyi Ilonát, az édesanyját köszöntötték versekkel, dalokkal.

Koronajáték Füzér várában. A vadregényes Zemplénbe indultunk. Egykor Füzér várában őrizték a Szent Koronát. Erre emlékeztetett játékkunk. Történelmi játékkal, akadályok leküzdésével jutottunk fel a várba. Amikor kis csapataink megérkeztek a vár kápolnájába, meglepetés várta őket. Ekkor derült ki a koronát idéző menetlevél titka. Egy társukat kellett kiválasztani, akit nemes tulajdonságaiért azon a történelmi helyszínen megkoronáznak. Ekkor döbentünk rá, hogy egymás értékeinek felismerése, szép szavakkal való méltatása bizony megtanulandó feladat. Élmények, átélések útján képezzük jó vezetővé felfedezőinket. Ez a pedagógia szövetségünk „arca”. Esténként a napzártna, a pásztorútnál megnevezik a nap dicséretre érdemes társukat. Hazavihető, otthon megvalósítható pataki adomány.

Szabó Jóska éve volt 2012. A szabadságharc talán legfiatalabb hőse volt a tizenegy éves korában honvéddé lett fiú. A Hernád-menti Nagykínizsen született, hét útközetben harcolt, s a tápióbsikei csapatban, 12 évesen adta életét hazájának. Életrajza forrásokból felderített, a szövetség őrsi a dokumentu-

mokat. A róla elnevezett évünk lezárásakor váratlan esemény történt. Hősünk életéről, harcairól két csapatunk is felkészült egy történelmi játékkal. Mindkettő nagyszerű volt, mindkettőt lejátáztuk a Bodrog gátján. Örizzük meg az alkotók nevét: Bereczki Erzsébet az erdélyi Hármásfalu Szent István unokái felfedező csapat vezetője, Balázs György az Abafiak-Gyöngyös csapat vezetője.

Hősünk életéről, tetteiről egy irodalmi műsort alkotott Mátyus Ilona csapatvezető, amelyet nagy sikerrel a csapat tagjai mutattak be. Elküldjük a szövetség csapatainak.

Sátoraljaújhelyen, a Jókai Mór Általános Iskola parkjában áll a szövetség által alapított honvéd emlékliget. A kopjafák a zempléni, felvidéki gyerekhonvédek emlékét őrzik. A szövetség mádi csapata itt mutatta be Mád honvéd fiának életét, örökségét. Koroknay Dániel 15 évesen a honvédsereg főtüze volt, s az utolsó ütközetben, Ácson érte a halál. Mádon nevét vette fel a felfedező csapat és az általános iskola. Talán a világon egyedülálló, hogy egy iskola gyermekhős tanítványának nevét viseli. 2013 *Koroknay Dániel éve* lesz a szövetségben. Csapatainknak programjavaslatokat, játékterveket küldünk.

A felsőszei-felvidéki csapatunk néphagyományőrző játékdélután rendezett. Évek óta jobbnál jobb ötleteket tanulunk játékból, amelyet könnyedén megrendezhetünk bárhol.

Táncházt volt a tábor utcájában. Jól mulattunk, köszönjük az üllői Laza családnak.

Műhelymunka és egy váratlan esemény. Felfedezőink megismerkedtek a szövetség új próbáival, felkészültek a néphagyományőrző, várfelderítő, történelmi, vezetői próbákra. Élményt, segítséget adott munkájukhoz az országosan is egyedülálló gyűjteményünk, *A szabadságharc gyermekhőseinek múzeuma*. Hőseink közül példaképet választottak, s nevét próbalapjukra írták. Egyik délután összeállt egy kis csapat, s engedélyt kértek egy játékdélutánra, amelyet a bodroghalászi gyerekeknek szerveznek. Okleveleket rajzoltak, saját pénzen jutalom-csokikát vettek. Vezetőket neveltünk.

A Rákóczi Múzeum örömmel fogadta kérésünket a lovagtermi avatásra, s ez már 21 éve így van. Megbecsüli felfedezőink munkáját a Magyar Nyelv Múzeuma, a sátoraljaújhelyi Jókai Iskola őrzi kopjafáinkat. Sárospatak városa rendbe hozta épületeinket, új ágyakat kaptunk, szebbek lettek álmink.

Záróünnepünkön vendégünk volt Aros János, a város polgármestere, aki SÁROSPATAK HAGYOMÁNYŐRZŐJE emléklappal tüntette ki felfedezőinket. RÁKÓCZI HÜSÉGÉBEN szövetségi kitüntetéssel köszöntük meg a város szeretetét.

Rakó József

A XVIII. Partiumi Honismereti Konferencia

A Partiumi és Bánsági Műemlékvédő és Emlékhely Társaság (PBMET) 2012. szeptember 7–9-e között szervezte meg XVIII. Partiumi Honismereti Konferenciáját *Nagyszalontán*, a Magyar Házban. A Szózat elnéklése után *Csúry István*, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület püspöke és *Gyenge Béla* Szalonta római katolikus plébánosa tartott áhítatot. *Dukrét Géza*, a PBMET elnöke üdvözölte a megjelenteket. Üdvözölő beszédet mondott *Török László*, Nagyszalonta polgármestere, RMDSZ-elnök; *Debreceni-Droppán Béla*, a Honismereti Szövetség elnöke; *Fehér József*, a Kazinczy Ferenc Társaság elnöke; *Gaal György*, a Kelemen Lajos Műemlékvédő Társaság elnöke; *Révász Gizella*, a Határon Túli Emlékhelyekért Alapítvány elnöke; *Széman Péter*, a Báthory István Alapítvány elnöke pedig az EMKE országos elnökének üdvözlését tolmácsolta.

Ezt követően átadták a Fényes Elek-díjakat. Az idén kitüntetésben részesült *Bessenyei István* ny. lelkipásztor (Segesvár); *dr. Dénes Zoltán* esperes plébános, debreceni egyetemi tanár; és post mortem *Nánási Zoltán* (Érmihályfalva). A Társaság különdíját *Sándor Tivadar*, arad-gáji római katolikus plébános kapta. Emléklapot kaptak azok, akik segítettek a konferencia szervezésében.

A konferencia fő témái voltak: A Partium és a Bánság egyházi műemlékei és nagy személyiségeink emlékezete. Az előadások sora hagyományosan a konferenciának helyt adó Nagyszalonta megismerésével kezdődött: *Dánielisz Endre* a város történetét ismertette, amely Kölesér történetével kezdődött; *Patócs Júlia* a szalontai Arany János-kultuszról, az Arany-múzeum megalapításáról, az Arany-szobrok elkészítéséről, az Arany János Irodalmi Kör tevékenységéről számolt be. Ezt követően *Filep Antal* egyetemi professzor (Budapest) a Györfly István Fekete-Körös-völgyi fotóiból összeállított kiállítást nyitotta meg, s beszámolt Györfly István néprajztudós tudományos munkásságáról, kutató útjairól a Fekete-Körös-mente falvaiban. Ebéd után a társaság a várossal ismerkedett *Dánielisz Endre* vezetésével, aki részletesen bemutatta a református templomot, a mellette lévő szoborparkot, a Csonka-toronyban elhelyezett Arany János Múzeumot. Este a Toldi Néptáncsoport hagyományőrző műsorát nézték meg.

Másnap délelőtt a következő előadások hangzottak el: *Starmüller Géza* (Kolozsvár) nemzeti jelképeinket mutatta be. *Filép Antal* (Budapest) Viski Károlyról, a magyar néprajz tudós professzoráról érkezett, aki nagyszalontai gimnáziumi tanársága alatt döntötte el, hogy a néprajz művelését választja élethivatásául. *Hitter Ferenc* (Felsőbánya) Boldog Scheffler János szatmári püspök életútját ismertette, számos illusztráció segítségével. *Pásztai Ottó* (Nagyvárad) a Hoványi család kapcsolatát mutatta be a nagyváradi Királyi Jogakadémiával. *Horber Pál* (Nagyvárad) K. Nagy Sándor „Biharország Orbán Balázs” címmel ismertette a helytörténeti kutatás nagy úttörőjének honismereti munkáját a magyarországi jobbagység történetéről. *Kiss Endre József* (Sárospatak) a Petőfi-kultusz két – a „hivatalos” és a „népies” arcáról, s ismertette a szibériai Barguzin-expedíció „eredményeit”. *Olasz Angéla* (Arad) szívhez szóló előadást tartott a nemzet és Arad emlékezetében élő Kossuth Lajosról. *Halász Péter* (Gyimesközéplek) Mikecs Lászlórol, a csángók kutatójáról érkezett, aki kilencvenöt esztendővel ezelőtt született Bihardiószegen. *Matekovits Mihály* (Arad) az aradi minorita kultúrház rövid története című előadását felesége, Matekovits Mária olvasta fel. *Wanek Ferenc* (Kolozsvár) a húsz esztendeje eltávozott, nagyváradi biológus Jurcsák Tibor tudományos hagyatékát mutatta be. *Ujj János* (Arad) az újaradi Szentháromság-szobor restaurálását ismertette. *Mátyás Attila* evangélikus lelkipásztor (Nagyvárad) a nagyváradi egyház rövid történetét és az evangélikus templomot mutatta be.

Délután a következő előadásokat hallgattuk meg: *Dr. Vajda Sándor* (Borosjenő) Borosjenő egészségügyi ellátásának múltjáról és jelenéről beszélt, hangsúlyozva dr. Balogh Ernő munkásságát. *Széman Péter* (Szilágysomlyó) somlyói Báthory Istvánról, erdélyi fejedelemtől és lengyel királyról érkezett. *Kovács Rozália* (Érmihályfalva) a Szilágy-családot mutatta be, melynek tagjai most restaurált kápolnát építettek az Érmihályfalvához tartozó Tótfalun. *Bartos Elekes Ildikó* (Nagyvárad) Hűség a faluhoz, a földhöz és önmagához Sárközy Gerő verseiben című tanulmányát olvasta fel. *Szendró Dénes* (Isaszeg) Tóth Árpád költő isaszegi emlékeit ismertette. Az utolsó előadást *Deák József* (Borossebes) tartotta, Borossebes és környéke a Wencheim család alatt (1891–1919) címmel.

A konferencia közgyűléssel zárult. Az elnöki beszámoló után röviden beszámoltak a területi elnökök. Bemutatták az új tagokat, akik átvették a tagsági könyvecskét. Ezután megtárgyalták az egyesület legfontosabb problémáit. Mozgalmat indítanak a zilahi Wesselényi-emlékhely megmentésére és tanulmányutat szerveznek Kazinczy nyomában. A közgyűlés után meghallgatták *Gali Teréz* előadóművész szívhez szóló, felemelő műsorát, ami méltó zárása volt a konferenciának.

A harmadik nap szakmai kirándulással folytatódott. Sarkadon meglátogatták a református templomot. Gyulán megtekintették a várat, az Erkel-házat, Békéscsabán a Munkácsi Mihály Emlékházat, a belvárosi római katolikus templomot, az evangélikus kis- és nagytemplomot. Geszten meglátogatták a nagyon elhanyagolt Tisza-kastélyt és az Arany János házat, ami abból az időből való, mikor a fiatal költő a Tisza fiúkat tanította.

A konferenciát anyagilag támogatta az RMDSZ Bihar Megyei Szervezete, a Bihar Megyei Tanács, a Nemzeti Kulturális Alap és a Királyhágómelléki Református Egyházkerület.

Dukrét Géza

A hetvenesztendős Dukrét Géza köszöntése

Vannak emberek, akiknek a neve és szellemi teljesítménye eltéphetlenül összefonódott szülőföldjükkel, vagy a szívük szerinti elkötelezettséget jelentő tájjal. Ahogy Kós Károly Kalotaszeggel, Domoikos Pál Péter a moldvai magyarokkal kötötte össze a sorsát, úgy forrt össze Dukrét Géza neve és munkássága a *Magyarországi Részeknek* is nevezett *Partium* művelődéstörténetével. De nemcsak helytörténeti gyűjtései, műemléki, néprajzi kutatásai és feldolgozásai gyökereznek az őt (romániai) megyét magába foglaló partiumi tájban, hanem arra is vállalkozott, hogy mindemellett összefogja és eredményesen működő szervezetbe tömörítse e rendkívül széttöredezett táj lokálpatriótáit. Tiszta szívvel mondom, hogy nincs a Kárpát-medencében még egy olyan történelmi tájegység, amelynek magyarságát ilyen eredményesen sikerült volna mozgósítani az elmúlt húsz esztendő során a megtartó honismereti munkára, mint a Dukrét Géza elnöklethe alatt működő *Partiumi és Bánsági Műemlékvédő és Emlékhely Társaság* közössége.

Amikor 1993 májusában Bartha Évával, a Honismereti Szövetség titkárával ellátogattunk Nagyváradra, hogy Dukrét Géza hívására részt vegyünk a *Partiumi és Bánsági Műemlékvédő és Emlékhely Bizottság* alakuló ülésén, talán egyikünk sem gondolta, hogy immár csaknem két évtizede gyümölcsöző honismereti munkakapcsolat és emberi barátság alapjait rakjuk le azon az összejevetelen. A részletekre

nem is emlékszem, hiszen a hazatérésünk olyan lidércnyomások között történt, aminek nyomasztó élménye jórészt elnyomta a többi. Klubszerűen berendezett helyiségben, meglehetősen egyes bútorok között ültünk, s emlékeim szerint nem igazán tudunk konkrét tanácsot adni a partiumi honismereti szervezet létrehozására. Inkább arról beszélünk, hogy mi, belső-magyarországiak, hogyan szervezzük és működtetjük az akkor már több mint 30 esztendeje szervezett formában létező, 1990-ben pedig önálló szervezetként bejegyzett Honismereti Szövetséget. Akkor már vagy három évtizede kapcsolatban voltam a külhoni, főként az erdélyi és felvidéki magyar kulturális élet szervezőivel és közönségeivel, mégsem – vagy talán éppen ezért nem – hittük, hogy megmondhatnánk nekik, miként szervezzék meg a maguk honismereti egyesületeit, avagy szövetségét. Ehelyett arról beszélgettünk, hogyan igyekeznünk megvalósítani az elképzeléseinket, miben tudnánk együttműködni, s úgy gondoltuk, tanuljanak ebből annyit, amennyit akarnak, s alakítsák a maguk szervezetét, ahogy legjobbnak látják.

De – mondom – ennél többre nemigen emlékszem, különben is siettünk vissza, mert dr. Bársony Istvánnak, a Hajdú-Bihar megyei honismereti egyesület titkárnak másnap reggel vizsgáztatnia kellett az egyetemen. A határon várakozó több kilométeres kocsisorból megriadva Csenger felé kanyarodtunk, ám ott ugyanekkora volt a torlódás. Fogcsikorgatva araszolhattunk, s a zürzavart kihasználó, jó pénzért egérutakat ajánló szélhámosokat átkozva, valamikor hajnalját sikerült kimenekülnünk Romániából, hogy aztán eszeveszett tempóban elérjünk Debrecenbe.

Dukrét Gézával, a néprajzgyűjtővel azonban nem ez volt az első találkozásom. Ismertem már a Magyar Néprajzi Társaság által az önkéntes gyűjtők számára rendszeresen meghirdetett pályázatairól és találkozóiról. Tudtam, hogy régóta foglalkozik turizmussal, diákjaival bejárta egész Erdélyt, nagy hangsúlyt fektetve a települések történetére, népeletére és műemlékeire. Tudtam, hogy 1970-től foglalkozik néprajzgyűjtéssel, kicsiny lakásában hatalmas és értékes magángyűjteményt hozott létre főként kerámiákból, s 1982-ben írta meg első néprajzi dolgozatát, ami akkor ugyan a fiókban maradt, de 1993-ban ezzel nyerte el a kolozsvári Kriza János Néprajzi Társaság III. díját és a budapesti Néprajzi Múzeum pályázatának különdíját. Olyan embert ismertem meg benne, amilyenekre akkor már több évtizede vadásztam – több-, de inkább kevesebb sikerrel – az elszakított területeken. S mivel szándékaink közösek voltak, alighanem szükségszerű volt, hogy előbb-utóbb szorosabb kapcsolatba kerüljünk.

Soha nem volt köztünk formális munkakapcsolat, nemcsak a nagy távolság, hanem a találkozási alkalmak ritkasága miatt is. Hiszen Budapesten, vagy a környékén laktam, kenyérkereső foglalkozásom is oda kötött, szabadságaim idejében pedig rendszerint a moldvai Csángóföldön gyűjtöttem, vagy filmmeztem. Olyan, szerintem ideális baráti szálakkal kötődünk egymáshoz, hogy mindig tudunk a másiktól, s ha az alkalom vagy a szükség úgy hozta – számíthatunk egymásra. Amikor a Duna TV-nél a külhoni magyar tájegységekről a *Kapcsok* műsort készítettük, természetes volt, hogy a partiumi Hegyközt, Máramarost, a Bárosdágot, a Fekete-Körös völgyét Dukrét Géza közreműködésével, hatalmas helyismeretere alapozva, közreműködésével mutattuk be. Az is természetes volt, hogy ő maga egyre rendszeresebben látogatta az önkéntes néprajzi gyűjtők találkozóit, valamint a Honismereti Akadémiákat, én pedig – hacsak tehettem – részt vettem a Partium különböző helyein szervezett honismereti konferenciákon, jobban megismerve ezt a néprajzi és történelmi emlékekben gazdag tájat, amin korábban oly sokszor csak keresztül utaztam. Kérésre többször is írt a Honismeret folyóiratba, máskor ő jelentkezett különféle témákkal. Amikor pedig valaki – egyébként jeles személy – olyan összejevetelt szervezett Budapesten a Partiumi Füzetek bemutatására, amin mindössze 11 érdeklődő vett részt, megmérgeződtem, s az 50. kötet megjelenése alkalmából a Honismereti Szövetséggel, valamint az MVSZ Szent László Akadémiájával megszerveztük a Magyarok Házában a partiumi honismereti munka nagyszabású szemléjét. Ott mondtam el Dukrét Géza szellemi teljesítményéről, hogy „... páratlan, példa nélküli vállalkozásról van itt szó. A Partiumi füzetek sorozat olyan rugalmas műfajt teremtett, amibe a kisebb tanulmányok gyűjteménye éppen úgy belefér, mint egy-egy témakör nagyobb lélegzetű megjelenítése. Van köztük monografikus igényű feldolgozás és van adattárszerű gyűjtemény, ami alapot szolgáltat egy-egy település vagy témakör később elkészülő, teljességre törekvő feldolgozásához.” Azóta sem gondolom másként, mert „ha valaki áttanulmányozza ezeket a füzeteket az anyagát, jelentést és tartalmat kapnak, ismerőssé válnak az olyan tájnevek, mint Erdőhát, Avasság, Paládok, Érmellék, Tövis-hát, Rézalja, Temesköz; az olyan településevek, mint Zsibó, Koltó, Szentjobb, Telegd, Köröstarhány és hasonlók. Sorban megtalálhatják bennük szülőhelyüket olyan régi ismerőseink, mint Ady Endre, Arany János, Bartók Béla, Fényes Elek, Hollósy Simon, Kazinczy Ferenc, Sinka István, és a többiek: Báthoriak, Wesselényiek, Károlyiak ... s a magyar történelem más jeles személyiségei és családjai.” De nem csak a Duna TV műsoraiban és a honismereti konferenciákon vetettük össze a vállunkat, hanem a Magyar Művelődési Intézet által szervezett közművelődési tanácskozásokon és a kárpát-medencei civil szervezetek budakalászi találkozóin is összehangoltuk elképzeléseinket.

Mondom és vallom: Dukrét Géza olyan honismereti szervezetet hozott létre, amit – sajnos – az egész Kárpát-medencében páratlannak kell tekintenünk. Hogy miért gondolom így? Mert hogyan –

nem erőszakolva, hanem magától értetődően – a gyakorlati munkában és írásaiban összeillesztette a természetjárást a helytörténettel és a művelődéstörténettel; ahogyan megszervezte és működteti a Partiumi Füzetek köré rendeződött honismereti közösséget; ahogyan előteremt a Partiumi Füzetek megjelentetésének anyagi alapjait; ahogyan meghirdette és megszervezte a kastélyok és várak környékének ifjúsági nyári táborok keretében végzett karbantartását, a turulmadaras emlékművek számbavételét; ahogyan kidolgozta és megvalósította a partiumi honismereti munkát támogató önkormányzati, egyházi vezetők, vállalkozók körét; ahogyan a honismereti konferenciák előadásait, cikkekké, tanulmányokká, kiadványokká érleli, érlelteti, megszerkeszti – az mind példaértékű, követésre méltó tevékenység. Másfelől annyira magától értetődő, hogy az ember elgondolkodik: vajon máshol miért nem alkalmazzák ezeket a megoldásokat. S hogy miért nem? Mert kevés, végtelenül kevés az az ember, aki ilyen tudatosan, ilyen összeszedetten, ha kell aprólékosan, ha pedig úgy kell, akkor nagyvonalúan valósítja meg azt, ami a hagyományos értékek megőrzésével és felmutatásával szolgálja egy kisebbségbe taszított magyar közösség megmaradását.

Úgy érzem: a *Partiumi és Bánsági Műemlékvédő és Emlékhely Társaság* és személy szerint *Dukrét Géza*, elsősorban kiadványaival szolgálja vállalt céljai megvalósítását: a Partium helytörténeti értékeinek bemutatását, a térség honismerettel foglalkozó szellemi kapacitásának összefogását. Hiszen a nyári műemlékvédő és állagmegóvó ifjúsági táborok, a különböző témájú honismereti konferenciák, az emléktábla-állítások és a temetőfelmérések végső soron mind a *Partiumi Füzetek* megvalósulását és minél tartalmasabbá tételét szolgálják. Hogy úgy mondjam, az említettek szervezésébe fektetett munka elsősorban a kiadványokban érvényesül és hasznosul. Az éltető kapcsolat természetesen kölcsönös, erőfeszítéseiket a kiadványok dokumentálják, tagjaikat – a megjelenés lehetőségének megteremtésével – ezek ösztönzik kitaró munkára, közösségüket a Partiumi Füzetek fogják össze.

Dukrét Géza nagy érdeme, hogy az általa életre hívott és működtetett *Partiumi és Bánsági Műemlékvédő és Emlékhely Társaság* nagyban hozzájárul e határ menti régió pezsgő és aktív közművelődési életéhez. Örömmel látom és hallom, hogy egyre több belső-magyarországi, sőt máshová szakadt magyar lokálpatrióta veszi fel vele a kapcsolatot, szervez vele és általa tájegységeken és határokon átnyúló kézfogásokban megvalósuló honismereti összejöveteleket. S mire ezek a köszöntő sorok megjelennek, mi is megtértünk már a közös moldvai utunkról, ahol megvalósítottuk a partiumi és a moldvai magyarok egymásra találását.

Nem azért dicsérem Dukrét Gézát, mert a barátom, hanem azért tartom a barátomnak, mert rokonlélekre leltem benne, és úgy érzem, *közös értékeket szolgálunk*. A magam és a Honismereti Szövetség elnöksége nevében, hetvenesedik születésnapján köszöntöm Dukrét Gézát és kérem a Jóistent, tartsa meg Őt sokáig erőben, egészségben és a honismeret jegyében fogant barátságunkban.

Halász Péter

Kitüntetettjeink

„*Saját gyökereink, saját múltunk előtt hajtunk fejet.*” – Ezekkel a szavakkal méltatta Kövér László házelnök a Szent István-napi ünnepség alkalmával kitüntetetteket, akik között ott voltak a honismereti mozgalom jeles személyiségei és folyóiratunk több szerzője is:

Bodó Sándor, a Budapesti Történeti Múzeum főigazgatója, szövetségünk tiszteleti tagja a *Magyar Érdemrend középkeresztje* (polgári tagozat);

Kujbuszné Mecsei Éva, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltár igazgatója, *Löffler Erzsébet*, az egri Érseki Könyvtár, Levéltár és Múzeum igazgatója, *Perjés Klára*, az MTVA Kossuth rádió Vasárnapi újság, az Arcvonalok és a Történet hangszerelve műsorok vezető főszerkesztője; *Bedécs Gyula*, a Győr-Moson-Sopron megyei Idegenforgalmi Hivatal nyugállományú igazgatója, *Csoma Gergely* fotóművész, szobrász, író és *Szöllősy Vágó László*, a Vajdasági Magyar Művelődési Szövetség főtükára a *Magyar Érdemrend lovagkeresztje*;

posztumusz *Szénássy Zoltán* révkomáromi helytörténész, nyugalmazott középiskolai tanár a *Külhoni Magyarságért Díjban*;

Kubassek János geográfus, az érdi Magyar Földrajzi Múzeum igazgatója, *Kunkovác László* Balogh Rudolf-díjas fotóművész és *Sáray László*, a Tokaji Íróklub titkára a *Magyar Érdemrend tisztikeresztje* kitüntetésben részesült.